

Puhe GUE/NGL-ryhmän kokouksessa Suomen eduskunnassa 20.10.1999

Vasemmisto edustaa historiallista liikettä menneisyydestä tulevaisuuteen. Historialla on kuitenkin rasisiteensa. Jos on kaiken aikaa vain opittava menneisyydestä, asiat saattavat tapahtua tulevaisuuden kustannuksella. Tulevaisuus ei ole vasemmistolle rasisite, ei ainakaan vielä.

Vasemmisto vaatii valtaa kansalle, jonka synonyymi on usein valtio. Marx kirjoitti, että valtiovalta on "vain valiokunta, joka hoitaa koko porvariluokan yhteisiä asioita". Kun oikeusvaltio voi turvata ihmisoikeudet ja yksilöiden vapauden, sitä tarvitaan. Kansalaisten perusoikeuksia ja -vapauksia ei saa loukata jonkun luokan edun nimissä tai poliittisin enemmistöpäätöksin. Mutta valtioon ei voi aina luottaa, ja siksi vasemmiston pitää olla myös ihmisoikeusliike.

Ihmisten perusoikeuksien määrittämiseksi on ihmiskunnalla käytössä ihan kelpollisia sopimuksia ja julistuksia. Vaikka ne rajoittavat alueellisesti valtioiden suvereniteettia, se sopii myös meille, jotka rakennamme isänmaiden Eurooppaa ja vastustamme EU:ssa federalismia ja keskusvaltaa. Ihmisoikeudet ovat yleismaailmallisia.

Monet haluavat elää vapauden valtakunnassa. Vapaus on vasemmistolainen idea: vapaus jostakin ja vapaus johonkin, vapaus jokaiselle ja vapaus kaikille. Vapaus on oikeus eikä etuoikeus. Vapaus on myös välttämättömyyksiä ja velvollisuuksia. Vapautta on se, että ihmisellä on hyvä toimintakyky ja oman elämän itsehallinta.

Reaalisesti olemassa olleessa (reaali)sosialismissa poliittinen vapaus uhrattiin diktatuurille. Sitä kautta vasemmisto luovutti vapauden valtakunnan avaimet porvaristolle, joka tänä päivänä tuottaa ihmisille markkinoiden despotialla orjan henkistä vapautta. Porvaristo määrittää mediallaan vapaudelle sellaiset suloiset rajat, että ihmiset saadaan itse haluamaan itselleen ja toisille vapauksien rajoituksia.

Lienee viisasta erottaa toisistaan yhteiskunta ja talous. Niillä on eri logiikka. Taloudellinen

(uus)liberalismi ja pääomien logiikka ovat ristiriidassa politiikan ja myös poliittisen liberalismin kanssa, eikä kapitalistin vapaus ole yhteensovittavissa kansalaisen vapauden kanssa. Jos yhteiskunta ei puolusta kansalaisia markkinoiden voimia vastaan, vahvojen vapaus heikompiin voi olla henkistä imperialismia ja saattaa johtaa totalitarismiin. Jo nyt saattaa jokaiseen tietokoneeseen, internet-ohjelmaan ja kännykkään olla kätkeytyä USA:n tiedustelupalvelujen koodi, joka tekee mahdolliseksi vapaiden kansalaisten tehovalvonnan ja yksityisyyden loukkaukset. Huxleyn uusi uljas maailma on täällä tänään.

Vasemmiston tehtävä on tuottaa ihmiskunnalle lisää vapautta sekä hyvää sosiaalista vointia ja sivistystä. Kapitalismi, joka kaupallistaa ilman, veden ja maaperän, saastuttaa luonnon ja patentoi elämän geeniperintöä sekä aineettomia tekijänoikeuksia suuryhtiöiden yksityisomistukseen, tarvitsee vaihtoehdon. Ei tarvita mitään kolmatta tietä 2000-luvulle, vaan punavihreä tie uuteen utopiaan. Sitä varten me tarvitsemme rehellisen arvion menneisyydestä ja modernin kapitalismi-analyysin.

Eduard Bernsteinin mielestä sosialismi oli sama asia kuin demokratia. Sosialistien pitääkin olla demokraatteja, rauhan ja demokratian puolustajia. Vain se on näköala ihmisen vapautumiseen toisten ihmisten pakkovallasta.

Muodollinen demokratia perustuu vallan jakoon. Demokratiaa on se, että muita suuremman vallan käyttäjät valitaan tehtäviinsä määrääjoiksi yleisissä ja salaisissa vaaleissa. Demokratiaan kuuluu yhteispäätösmenettely sekä vallan että resurssien jaosta ja uusjaosta. Demokratiaa ovat myös kansanäänestykset ja ns. suora demokratia, katujen demokratia. Ne ovat vasemmistolle tärkeitä demokratian lajeja. Tärkeätä on mobilisaatio, liikekannallepano ja toiminta. Ihmiset hitsautuvat yhteen ja yhteisöllisiksi yhteisessä toiminnassa, ei julistuksin.

Demokratiaan kuuluu myös avoimuus ja julkisuus. Meillä pohjoismaissa ollaan niissä asioissa edelläkävijöitä, eikä meillä ole mahdollista se, että esimerkiksi eurokansanedustaja ei kertoisi äänestäjille avoimesti parlamentista saamiaan taloudellisia etuja. Ne ovat tänään liian hyvät.

Demokratia ei ulotu talouselämään. Siellä ei asioista päätetä yhteisesti. Se johtuu yksityisomistuksesta, kun yksilöiden on mahdollista ostaa oikeuksia, joilla he sulkevat muut pois niiden samojen oikeuksien piiristä. Yksityisomistus on monopoli. Demokratian pahin vihollinen on monopoli, poliittinen ja taloudellinen. Sitä on myös jonkun yhteiskuntaluokan diktatuuri.

Markkinoiden avaintoiminta ja talousjärjestelmien ydin on vapaa hinnanmuodostus. Sitä kautta markkinat joko ovat tai eivät ole olemassa. Markkinat ovat olleet olemassa yli 2000 vuotta, ja vain runsaan 70 vuoden ajalta ihmiskunnalla on kokemuksia suunnittelusta ja hintojen hallinnollisesta määrittämisestä. Kokemukset eivät ole rohkaisevia. Sen johdosta vasemmisto on ajautunut vaikeaan tilanteeseen: ihmisten arkitietoisuus ja elämäntapa ovat markkinoiden puolella. Kuitenkin hyvä sosiaaliturva, perusturva kaikille, sekä kohtuuhintaiset ruoka, lääkkeet ja asuminen voidaan turvata vain markkinoiden säätelyn kautta.

Vasemmiston on kyettävä sanomaan, missä asioissa me olemme markkinoiden puolella ja missä asioissa ei-markkinoiden puolella ja mitä ovat ei-markkinat. Me voimme vaatia myös markkinaperusteisia ratkaisuja, niin kuin ns. Tobin-veroa, pääomakeinottelun rajoittamiseksi.

Marxilaisen teorian mukaan arvo eroaa hinnasta. Marx johti riiston teoreettiset perusteet työarvoteoriasta, mutta se ei ole kestänyt ajan kuluusta. Hän ei osannut arvioida julkisen sektorin osuuden kasvua taloudessa, eikä palveluissa tai perhetyössä synny esineellistynyttä työtä, johon pätsisi arvoteoria. Luontokin kuluu eri tavalla kuin Marx osasi arvata. Eikä tavarantuotantokaan kuvaa enää kapitalismin kaikkia puolia, kun meidän aikamme tärkeitä taloudellisen toiminnan muotoja ovat informaatio-, sisältö- ja kommunikaatioteollisuus. Niihin liittyy hyvin vähän ainetta, energiaa tai ihmistyötä. Työarvoteoria ei selitä sitä, miten sähköisen kapitalismin finanssimarkkinoilla tuotetaan rahaa rahasta tai miten suurinta osaa maailman rahoista ei itse asiassa ole olemassakaan. Kapitalismissa ei tärkeää ole työn arvo vaan ns. odotusarvo.

Empiria puhuu Marxin työarvo- eli riistoteoriaa vastaan, mutta filosofia sen puolesta.

Me entiset kommunistit olemme puolustaneet tieteellistä maailmankatsomusta, omaamme. Tiede ei kuitenkaan ole meidän teorioissamme palvellut ihmisen vapautta vaan riistoa ja valtiollista alistamista. Marxismi-leninismi oli proletariaatin diktatuurin aatteellinen perusta, tieteen väärentämistä hallitsevan luokan tarpeisiin. Se oli uskonto, jolla pyhitettiin diktatuuri.

Vasemmisto ei saa hylätä tiedettä. Päin vastoin. Tieteen avulla meidän on selvitettävä, mikä on todellisuus. Poliitiikka on taistelua todellisuudesta. Tiede kuuluu kaikille, mutta ei ole kenenkään omaa. Poliitiikka pitää perustaa tieteeseen, mutta ei mihinkään yhteen ainoaan oikeaan oppiin. Porvaristo uskoo yhteen oppiin eli omaan kansantaloustieteeseen kuin taloudelliseen teologiaan: markkinat pyhitetään.

Marx uskoi historian lainalaisuuksiin eli dialektiikkaan. Hän johti yhteiskuntien dialektisen kehityksen yksityisomistuksen muodonmuutoksista. Hän huomasi, että konfliktit ovat kaiken kehityksen välttämättömiä edellytyksiä. Erityisesti hänen valta-analyysinsä oli hedelmällinen: valta ei ole vain persoonallinen vaan myös yhteiskunnallinen voima, joka ei tule jumalalta tai jumalilta vaan myös talouden yksityisomistuksesta. Sellainen valta ei ole uhattuna vaaleissa tai nykyisessä parlamentaarisessa demokratiassa.

Marx oli myös väärässä. Aatteet eivät kiinnity vain omistussuhteisiin, eikä historia ole determinististä, vain ihmisten toiminnasta riippumatonta luokkien ja luokkataistelun historiaa. Vallankumous oli Marxin ratkaisu kaikkiin kapitalismin ongelmiin, mutta vaihtoehdot eivät tänä päivänä ole vain vallankumous tai ei. Sitä kaaosta, minkä vallankumous tuottaa, ei pidä saattaa aikaiseksi kumoamalla kapitalismi ilman että tiedetään mitä tulee sen tilalle. Meidän on se kerrottava.

Marx oli viisas mies, ja hän tarvitsee nyt työnsä jatkajia eikä vain kopioijia ja monistajia.

Kommunistit ovat aina uskoneet, että valtiovalta voi vapauttaa ihmiskunnan yksityisomistuksen tuottamasta riistosta. Valtiomonopolistinen sosialismi ei kuitenkaan ole ollut pragmaattinen, kestävä ratkaisu. Jos valtio omistaa, kukaan ei omista.

Jos sosialismi määritellään pelkästään tuotantovälineiden yhteisomistukseksi, se ei ole uskottava vaihtoehto kapitalismille. Siitä on ihmiskunnalla kollektiivisesti huonoja kokemuksia. Sosialismiin kiinnittyy ihmisten mielissä enemmän väkivaltaa kuin vapautta. Jos politiikan avulla on ihmisille annettava toivoa paremmasta vapaudesta ja paremmasta elämästä, voi olla, että näköala uuden tulemisesta ei kiinnity tähän sanaan.

Vasemmiston on selvennettävä suhteensa sosialismiin. Kelpaako meille se, että se on tuotantovälineiden yhteisomistusta vai onko meidän annettava sanalle uusi sisältö?

Se, mikä on meidän vaihtoehtomme kapitalismille eli se mitä me haluamme asettaa sitä vastaan ja sen tilalle, ei ole välttämättä sidoksissa sosialismiin. Vasemmisto on enemmän kuin sosialismi tai kommunismi. Se on laajapohjainen ja moni-ilmeinen liike, joka syntyi Ranskan vallankumouksessa paljon ennen sosialismia. Vasemmistoon tulee mahtua myös niitä, jotka haluavat 2000-lukua varten uuden ja modernin vaihtoehdon asetettavaksi globaalisen,

sähköisen kapitalismin markkinadiktatuuria vastaan. Sitä vaihtoehtoa ei meillä vielä ole.

Se, mikä sosialismissa on aina ollut hyvää, on yhteisöllisyyden arvostus. Se, mikä on ollut huonoa, on inhimillistä aloitteellisuutta ja luovuutta tukahduttava kollektiivisuuden vaatimus.

Mitä meille vasemmalla tapahtuu, jos me edustamme vanhaa sosialismia -- tai syndikalismia tai korporatismia -- tekemättä tilaa yksilöiden luovuudelle, jos me emme puolusta ihmisoikeuksia ja jos sosialismi on meille vain uskonto?

Ehkä me olemme silloin kuin ne alkukirkon vainotut jäsenet, jotka pitivät uskostaan kiinni ja saivat rohkeudellaan aikaan sen, että kristinuskosta on tullut eurooppalainen valtauskonto ja yleinen moraalioppi. Paavilla tai Lutherilla saattaa olla suurempi vaikutus meidän omatuntoomme kuin Marxilla, mutta ennen kuin niin on käynyt, kirkko on ollut yksi historian pahimmista tyranneista sotineen, ristiretkineen ja toisuskovaisten vainoineen. Haluammeko me kulkea saman tien päätyäksemme samaan?

Euroopassa on vasemmistopuolueita, jotka kantavat ylpeästi kommunistisen liikkeen perintöä ja jotka ovat työväenluokan puolueita. Vasemmistopuolueilla on miljoonia äänestäjiä, joita suuresti loukkaa se, että asetetaan kyseenalaiseksi luokkapuolueiden menestys 2000-luvun politiikan markkinoilla. Näitä näkemyksiä on kunnioitettava, mutta on pohdittava myös uuden tilan raivaamista vasemmistolle, uudismaiden raivaamista ihmisten mieliin.

Mikä on tämän päivän työväenluokka yhteiskunnissa, joissa suuret työyhteisöt ja perinteiset ammatit katoavat? Vaikea sanoa. Vasemmalla me olemme aina määrittäneet "objektiivisen" työväenluokan osoittamalla kaikille köyhille saman yhteiskunnallisen paikan. Me olemme sitten puhuneet heidän nimissään, mutta ilman heidän valtuutustaan. Ihmiset, joiden me sanomme olevan työväenluokkaa, saattavat kuitenkin tuntea mielissään, että he eivät kuulu joukkoon.

Vasemmistossa puhumme mielellämme edistyksestä ja edistyksellisistä voimista. Edistys voi olla vaarallinen sana, jos se pitää sisällään oikeutuksen väkivaltaan, mutta se voi pitää sisällään myös halun uuteen ja uudistumisen. Onko työväenluokka aina edistyksellinen? Voiko se olla myös taantumusvoima, jos uusi on turvatonta ja pelottavaa?

Kommunismi, jota kutsuttiin reaalisosialismiksi, ajautui itsetuhoon. Se, että se ajautui, ei ollut kenenkään juoni; siitä vain ei ollut säilymään. Se kaatui demokratian, tiedonkulun ja oikeusvaltionpuutteeseen sekä ihmisen luovuutta rajoittavaan rujoon suunnitteluun.

Reaalisosialismilla, joka oli valtiososialismia ja diktatuuria, on historiallinen äitihahmo: sosialidemokratia. Kaikki vasemmistolaiset ovat saman perheen lapsia. Meidän ei kuitenkaan kannata pohtia paluuta äidin helmoiin, sosialidemokratian syliin, koska se on menneen ajan aate, 1900-luvun ideologia. Se on kuluttaja-aate, ja siinä mielessä armoton luonnolle ja ympäristölle. Sen lisäksi reaalisosialidemokratia on tämän päivän Euroopassa myös aseteollisuutta, militarismia ja laittomia pommituksia. Siitä ei ole kapitalismille vaihtoehdoksi. Monet Euroopan sosialidemokraattiset puolueet ovat sitä paitsi siirtyneet poliittiseen keskustaan ja hyväksyneet kriittikittömästi raa'an markkinakapitalismin purkamalla eri maissa vasemmiston suuria saavutuksia.

Meidän liittolaisiamme saattavat näissä oloissa olla ne, jotka ovat uskoneet vanhaan sosialidemokratiaan, siihen jonka Euroopan sosialidemokraatit ovat hylänneet. Meidän on oltava liike myös heitä varten.

Mutta ennen kuin me olemme löytäneet Suuren 2000-luvun Vaihtoehdon me olemme tilanteessa, jossa vasemmiston on tyydyttävä valtaamaan arkinen politiikka: julkinen valta poliittisilla keinoilla. Meidän on saatava valtiovalta köyhien ja hyväsydämisten ihmisten puolelle. Meidän pitää puhua kansanvallasta -- eli demokratiasta. Vasemmiston aate voidaan ilmaista yhdellä sanalla? Se on demokratia?

Yhteinen toiminta tuottaa yhteisöjä ja yhteisöllisyyttä. Jos meitä ei yhdistä aate, yhdistäköön meitä toiminta. Yhteinen aate on enemmän poissulkeva kuin puoleensavetävä. Jos yhteinen aate on syntyäkseen, se syntyy yhteisessä toiminnassa. Me olemme oppineet historiasta, että aatteet ovat yhteydessä ihmisten elämäntähtäntöön. Vain siitä syystä, että on ollut -- verisiä -- vallankumouksia, me emme ole unohtaneet 1800-luvun merkittävintä yhteiskunnallista ajattelijaa Karl Marxia? Ilman reaalisesti olemassa ollutta sosialismia ei vasemmistolla olisi nykyistä tilaa toimia?

Vasemmalla halutaan työtä, leipää, asuntoja sekä demokratiaa ja vapautta. Me emme halua orjan vapautta, mitä oli valtiomonopolistinen reaalisosialismi, vaikka se tuotti Venäjälläkin monille ihmisille enemmän turvallisuutta ja elintasoja kuin nykyinen riistokapitalismi.

Venäjällä bolshevikit kaappasivat vallan ryysyköyhälistön tuella, eikä siellä silloin puhuttu vasemmistoaatteesta vaan rauhasta, maaudistuksesta ja leivästä. Venäjällä kommunismi oli sitten sitä, että sivistymättömät ihmiset tekivät marxismi-leninismistä kultaisen vasikan omaksi kuvakseen. Kun Venäjän nykykommunistit hakevat tukensa pyhästä venäläisyydestä ja rakentavat valtaperustakseen tämän päivän ryysyköyhälistön, eläkeläiset ja maaseutuväestön, heidän mahdolliseen menestykseensä ei liity uuden tulemista.

Venäjän kommunistit on kuitenkin vedettävä mukaan eurooppalaisen vasemmiston yhteisyyteen. He ovat maassaan merkittävä yhteiskunnallinen voima, ja meillä on heihin kohtalonyhteys. Jos he eristyvät tai eristetään muista, vaarassa on myös kaikki se, mitä me rakennamme. Ihmisten mielissä me olemme samaa liikettä, emmekä me saisi jättää heille mahdollisuutta pysäyttää liike.

Marx kuvaili hämmästyttävän tarkasti aikansa -- ja myös meidän aikamme -- kapitalismin. "Maailmanmarkkinoita hyväkseen käyttäen porvaristo on muuttanut kaikkien maiden tuotannon ja kulutuksen yleismaailmalliseksi." ReaaliKAPITALismi on kuitenkin erilaista kuin 150 vuotta sitten.

Teollisen toiminnan ja finanssimarkkinoiden globalisoituminen, tuotantoverkon levittäytyminen markkinoiden kautta yli kaikkien rajojen, pääomamarkkinoiden uskomaton inflaatio (jonka käsitteellistämistä porvarillinen kansantaloustiede ei tunne) sekä moderni tieto-, sisältö- ja tajunnantuotantoteollisuus tuottavat maapallolle ennen kokemattoman rahan vallan. Globaalisatiota on maailmanhistorian tehokkain riisto työn organisaation avulla, talouden hierarkiset valta- ja alistussuhteet sekä voittojen ja resurssien jako markkinoiden kautta hyväosaisille. Kapitalismi tuo mukanaan toimintakyvyttömyyttä ja turhautumista ja se lamauttaa mielikuvitusta. Se yhdenmukaistaa ja samanlaistaa tajuntaa.

Näissä oloissa on tehtävä vasemmistolle lisää tilaa toimia. On tehtävä uusarvio yrittäjyydestä, mitä on työn tekeminen omilla tuotantovälineillä. On kunnioitettava vapaiden ihmisten ammatteja eikä vain palkkaorjuutta. On tuettava perheviljelijää maatalouden teollista tuotantotapaa vastaan. On löydettävä yhteistyökumppaneiksi reaalikapitalismissa toimivat ekologiset ja sosiaaliset vastavoimat: ay-liike sekä kansalais- ja vaihtoehtoliikkeet. On tehtävä itse sen sijasta, että vasemmisto on aina kertonut muille, mitä muiden pitää tehdä. Monet ovat nykyisin valinneet pienten asioiden tekemisen tien.

Vasemmiston itsetuntemuksen pohjana on tämän päivän Euroopassa joukko sellaisia yhteisiä

vaatimuksia, jotka kiinnittyvät enemmän yhteiseen toimintaan kuin yhteiseen ideologiaan. Vasemmiston yhteisiä tavoitteita kaikissa Euroopan maissa voisivat olla: 1) hyvä sosiaaliturva, 2) punavihreys eli toiminta puhtaan ympäristön ja terveellisen ruuan puolesta, 3) töiden uusjako työaikaa lyhentämällä, 4) sukupuolten tasa-arvo sekä 5) rasisminvastaisuus.

Näiden tavoitteiden puolustaminen on arkista taistelua kapitalismia vastaan, sen pääomien logiikan murtamista, että niille pitää aina saada korkein mahdollinen tuotto ja alhaisimmat verot. Nämä tavoitteet, joiden yhteydessä joku saattaa puhua demokraattisesta sosialismista, ovat meidän aikamme rauha, maauudistus ja leipä?

Monimutkaisempia asioita ovat sitten demokratian puolustaminen ja yhteiskuntien militarisoimisen torjunta -- eli hyökkäysliitoksi muutetun NATO:n ja USA:n maailmahallinnan vastainen taistelu. Ne vaativat ihmisiltä korkeampaa tietoisuuden astetta kuin rauha, maauudistus ja leipä.

EU-integraation syveneminen asettaa meille kysymyksen, onko tullut aika luopua kansakunnasta ja kansallisvaltiosta yhteisön itsetuntemuksen lähteenä. Pohjoismaisesta näkökulmasta vastaan, että ei ole, ei ainakaan vielä. Me emme halua luopua monien vasemmistolaissukupolvien työn tuloksista tämän ajan kapitalistiluokan ja markkinoiden pyhittämisen hyväksi. EU:ssa on uusliberalistinen hegemonia, rahan ylivalta ihmisiin. EU:ssa on myös federalistinen hegemonia, poliittinen pyrkimys korvata demokraattisempi kansallinen päätöksenteko epädemokraattisemmalla ylikansallisella päätöksenteolla. Meillä pohjoismaissa se merkitsee vasemmiston suurten saavutusten purkamista.

Vasemmisto on kansainvälinen liike, mutta on oltava tarkka määriteltäessä suhde kansallisen ja kansainvälisen välillä. Demokratian näkökulmasta tunnetaan vain kansallinen demokratia, ei kansainvälistä. Useimmat kansainväliset järjestöt ovat maiden tai tasa-arvon näkökulmasta epädemokraattisia, niin kuin YK, EU, NATO, IMF, Amnesty, Greenpeace, olympiakomitea tai Euroopan laajuiset poliittiset puolueet PPE ja PSE, kukin omalla erikoisella tavallaan. Pienissä maissa me emme halua vaihtaa omaa kansallista demokratiamalliamme omaamme huonompaan kansainväliseen.

GUE/NGL-yhteistyössä meidän lienee viisasta määrittää sellaisia tavoitteita, jotka yhdistävät, ja välttää sellaista aatteellisuutta, joka erottaa. Meillä ei löytyne yhteiselle Eurooppa-puolueelle yhteistä aateperustaa. Jos kuitenkin Euroopan parlamentti päättää ruveta jakamaan puoluetukea Euroopan laajuisille poliittisille puolueille, asia nousee keskusteluun.

Vasemmalla me tarvitsemme 2000-lukua varten uuden, mielellään yhteisen kapitalismi-analyysin. On valmisteltava Suuren 2000-luvun Vaihtoehdon etsimistä ja löytämistä. Niin ikään me tarvitsemme yhteisen forumin EU:hun kuulumattomien maiden vasemmistopuolueiden kanssa; muuten me jätämme potentiaaliset liittolaiset yksin tai saamme ne kääntymään aatteellisten kilpailijoiden puoleen. Me emme kilpaile oikeiston kanssa samoista äänestäjistä. Sosialidemokraatit ja vihreät taas ovat myös kilpailijoitamme eivätkä vain yhteistyökumppaneitamme.

Vasemmisto ei saa olla vain kuluttajaliike. Tarvitaan solidaarisuutta muita kohtaan ja yhteisöllisyyttä. Tarvitaan sivistystä, kulttuuria ja terveyttä. On puolustettava totuutta, kauneutta ja puhtautta. On pohdittava syntyjä syviä, rakennettava pilvilinnoja ja silloin tällöin myös naida napsittava.

Ei riitä, että vaaditaan leipää, asuntoja tai työtä. Mutta ilman, että puolustetaan leipää, asuntoja tai työtä, ei saada resursseja rakentaa pilvilinnoja ja pohtia syntyjä syviä.

Euroopassa ovat viime aikoina menestyneet vaaleissa ne vasemmistopuolueet, jotka ovat edustaneet uussosialismia ja työväenluokan vanhaa arvomaailmaa. Mutta riittääkö meille se, että saadaan vaaleissa 5-10 % äänistä? Riittääkö meille se, että ei kamppailla vallasta ja hegemoniasta? Jos se riittää, meidän ei tarvitse pohtia uuden tulemistä. Palataan vain takaisin aatteen juurille. Silloin riittää, että uskotaan vanhaan niin kuin alkukristillinen seurakunta Jeesuksen uuteen tulemiseen. Mutta jos kysymys on vain uskosta, rakennammeko silloin sosialismia maan päälle vai taivaisiin?